

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2015-2016) – Nr. 7-K
3 december (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen
uitgebracht door Björn Anseeuw, Michèle Hostekint,
Tine van der Vloet, Sabine de Bethune, Cindy Franssen,
Bart Van Malderen en Freya Saeyns
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2016

Samenstelling van de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen:

Voorzitter: Lorin Parys.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Piet De Bruyn, Jelle Engelbosch, Marc Hendrickx, Lorin Parys, Nadia Sminate;
An Christiaens, Griet Coppé, Katrien Partyka, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
Michèle Hostekint, Ingrid Lieten;
An Moerenhout.

Plaatsvervangers:

Caroline Croo, Ingeborg De Meulemeester, Lies Jans, Kathleen Krekels, Tine van der Vloet,
Herman Wynants;
Dirk de Kort, Michel Doomst, Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
Ann Brusseel, Freya Saeys;
Els Robeyns, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

- 15** (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen
 - Nr. 7-A t.e.m. 7-J: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 14** (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
 - Nr. 2: Amendementen
- 12** (2015-2016) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
 - Nr. 2: Verslag
- 13** (2015-2016) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 16** (2015-2016) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 21** (2015-2016) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 520** (2015-2016) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 521** (2015-2016) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 524** (2015-2016) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I.	Beleidsdomein Wonen	4
1.	Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	4
2.	Algemene bespreking	5
2.1.	Opmaak van de begroting	5
2.2.	Verschuiving van de middelen van eigendomsverwerving naar huurpremies?	5
2.3.	Huursubsidies.....	6
2.4.	Huisvesten van erkende vluchtelingen	7
2.5.	Ondersteuning van de huurmarkt door lokale besturen	8
2.6.	Verzekering Gewaarborgd Wonen	8
2.7.	Toekennen van sociale leningen.....	9
2.8.	Renovatiepremie.....	9
2.9.	Rollend Grondfonds	10
3.	Artikelsgewijze bespreking en stemming	10
II.	Beleidsdomein Gelijke Kansen	11
1.	Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	11
2.	Algemene bespreking	11
2.1.	Toegankelijkheid.....	11
2.2.	Roze Huizen	12
2.3.	Meldpunten Discriminatie	12
2.4.	Huisvesting van GRIP en RoSa.....	13
3.	Artikelsgewijze bespreking en stemming	13
III.	Beleidsdomein Armoedebestrijding.....	13
1.	Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	13
2.	Algemene bespreking	14
2.1.	Vlaams steunpunt beleidsrelevant onderzoek	14
2.2.	Overdracht van kinderarmoedebestrijding naar de lokale besturen	14
3.	Artikelsgewijze bespreking en stemming	15
IV.	Indicatieve stemming over het aan de commissie toegewezen gedeelte van de uitgavenbegroting 2016	15
	Gebruikte afkortingen.....	16

De Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen besprak op 12, 18 en 26 november en op 3 december 2015 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2016.

De aspecten van de begroting 2016 voor de beleidsdomeinen Wonen, Armoede en Gelijke Kansen werden afwisselend door de minister toegelicht en in de commissie besproken. Elk beleidsdomein wordt in voorliggend verslag in een apart hoofdstuk weergegeven. Het laatste hoofdstuk bevat de globale indicatieve stemming over alle onderdelen samen.

De begrotingsbesprekingen liepen samen met de bespreking van de beleidsbrieven Wonen (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 524/1), Gelijke Kansen (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 520/1) en Armoedebestrijding (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 521/1). De bespreking van deze beleidsbrieven is in voorliggend verslag niet terug te vinden. Hiervoor werd telkens een apart verslag gemaakt.

I. Beleidsdomein Wonen

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat de DAB Herstelfonds wordt geïntegreerd in het fonds voor de Wooninspectie. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt immers opgedoekt, waardoor het fonds moest worden geïntegreerd in een fonds van het agentschap Wonen-Vlaanderen. Er is een overdracht van 18 procent of 3,5 miljoen euro van het saldo van de DAB Herstelfonds. De rest van het fonds is van Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu. De inkomsten worden geraamd op 600.000 euro en de uitgaven zijn gebudgetteerd op 125.000 euro.

Een tweede belangrijke wijziging in de begroting 2016 betreft de inkanteling van de afdeling Toezicht en Wooninspectie in het agentschap Wonen-Vlaanderen. Het gaat om lonen en werkingsmiddelen. Ook de inkanteling van de Vlaamse Woonraad in het AWV heeft gevolgen voor de lonen en de werking.

Er zijn ook een aantal specifieke topics. Voor beleidsrelevant onderzoek wordt 500.000 euro extra uitgetrokken voor het Steunpunt Wonen.

De resterende kredieten voor de subsidiëring van woonwagenterreinen zijn overgekomen van Inburgering naar Wonen. Slechts 500.000 euro zat nog bij Inburgering.

Een andere topic is de Verzekering Gewaarborgd Inkomen. Het gaat over 10,10 miljoen euro die wordt gebruikt voor de bevordering van eigendomsverwerving. De opstoot van hypothecaire leningen in 2015 heeft de nood aan kredieten voor die verzekering immers verhoogd. De eenmalige compensatie op de infrastructuursubsidies voor sociale woningen, wordt teruggezet in 2016.

Bij de begrotingscontrole 2015 werd een eenmalig bijkomend bedrag van 54 miljoen euro uit de algemene middelen overgedragen naar de renovatiepremie, om de opstoot te kunnen opvangen toen het systeem werd gewijzigd. Het is logisch dat die 54 miljoen euro in 2016 niet wordt hernieuwd. Daar tegenover staat dat het budget van de renovatiepremie voor 2016 wordt opgetrokken met 8,38 miljoen euro. Dat zou moeten volstaan voor het opvangen van de eerste opstap in de financiering van het nieuwe systeem.

Minister Homans heeft ook 10 miljoen euro extra gekregen voor het ontwikkelen van nieuw beleid. Het bedrag werd ingeschreven met het oog op bijkomende tegemoetkomingen in de huurprijs (huursubsidie en -premie) en de ondersteuning en verdere professionalisering van sociale verhuurkantoren. Wanneer meer woningen aan een sociale huurprijs op de markt moeten komen, zijn de SVK's daarbij een heel goede partner.

Wat de VMSW en het VWF betreft, is momenteel een machtiging van ongeveer 700 miljoen euro opgetrokken naar 926 miljoen euro. Daarvan gaat een deel naar de VMSW en een deel naar het VWF.

2. Algemene bespreking

2.1. Opmaak van de begroting

Mercedes Van Volcem verwijst naar de Europese kritiek op de samenstelling van de begroting. Er moet nu 4,3 miljard euro als borgstelling ten aanzien van de VMSW worden opgenomen. Dat is geen prettige zaak. De middelen moeten efficiënt worden ingezet om zoveel mogelijk mensen te helpen.

2.2. Verschuiving van de middelen van eigendomsverwerving naar huurpremies?

Michèle Hostekint is verheugd dat er 10 miljoen euro extra wordt uitgetrokken voor huurondersteuning. Dat bedrag zou integraal gaan naar de ondersteuning van de SVK's. Dat zou blijkbaar moeten volstaan voor een eenmalige toename van 20 procent SVK-woningen dit jaar. Hoe zullen de middelen worden verdeeld en waarvoor kunnen ze worden aangewend?

An Moerenhout pleit voor het actiever ondersteunen van de huurmarkt. Dat kan worden bereikt door de middelen van de eigendomsverwerving te verschuiven naar huurondersteuning.

Mercedes Van Volcem informeert of de 10 miljoen euro niet beter wordt aangewend om de huurpremie uit te breiden. Kan de minister in dit verband een berekening maken van de kostprijs om 1000 woningen aan de overheid te verhuren via een SVK, of 1000 woningen door de overheid bij te bouwen en te verhuren? De richtprijs kan de gemiddelde verhuurprijs zijn, waarbij uiteraard een aantal variaties kunnen worden uitgewerkt. Pas aan de hand van een aantal modellen kan een zinvolle discussie worden gevoerd over het verantwoord inzetten van overheidsmiddelen.

Katrien Partyka sluit zich aan bij dit verzoek. Een dergelijke vraag over het efficiënt gebruik van overheidsmiddelen zou echter ook aan het Rekenhof kunnen worden gericht.

Minister *Liesbeth Homans* bevestigt dat de SVK's een extra boost krijgen van 10 miljoen euro in 2016, 20 miljoen euro in 2017 en 40 miljoen euro in 2018. Zij kan echter niet akkoord gaan met een verschuiving van de middelen van eigendomsverwerving naar de huurpremies, zoals Mercedes Van Volcem en ook An Moerenhout hebben gesuggereerd. Dat is niet alleen principieel en ideologisch, maar het zou ook een slecht signaal zijn voor de private huurmarkt. Elke woning op de private huurmarkt heeft een eigenaar, een verhuurder. De woningmarkt in Vlaanderen bestaat uit 70 procent eigenaars, 20 procent huurders op de privémarkt en 10 procent sociale huisvesting. Als men de stimuli om een eigendom te verwerven gaat omzetten in huurpremies, zal de privéhuurmarkt volledig instorten. Wat voor zin heeft een huurpremie als er geen woningen ter beschikking zijn?

An Moerenhout noteert dat de minister haar pleidooi voor meer middelen voor de huurmarkt, door een verschuiving van de eigendomsverwerving, een slecht signaal vindt voor de eigenaars op de private huurmarkt, omdat er 70 procent eigenaars zijn. De minister gaat ervan uit dat de private huurmarkt bij zo'n verschuiving zal instorten. *An Moerenhout* ontkracht dat. Die verschuiving zal de private huurmarkt net doen herleven. De woonbonus werkt immers wel degelijk prijsopdrijvend. Daarnaast is inkomenszekerheid de grootste zorg van verhuurders. Door het huidige systeem kunnen steeds minder huurders hun huur op tijd betalen. Dat is de belangrijkste reden waarom verhuurders die markt verlaten. Dit zijn twee argumenten van het Eigenaarssyndicaat zelf, dat vragende partij is voor een verschuiving voor het onderste inkomenssegment. Er is echter geen eenduidige definitie om het laagste inkomenssegment van de huurders af te bakenen. Mercedes Van Volcem had het over 156 miljoen euro, Björn Anseeuw over 335 miljoen euro en de minister over 202 miljoen euro. Er is enkel een zinvolle discussie mogelijk als iedereen dezelfde definitie hanteert. Welke definitie gebruikt de minister?

Björn Anseeuw is het hier niet mee eens. *An Moerenhout* gebruikt de inkomenszekerheid voor verhuurders als argument voor de uitbreiding van de huurpremie voor het laagste segment. Björn Anseeuw denkt dat die inkomenszekerheid vooral moet worden gezocht in het verhogen van de inkomens uit arbeid. Dat is een veel duurzamere en meer structurele oplossing dan een uitbreiding van de huurpremie.

Minister *Liesbeth Homans* is niet verwonderd dat *An Moerenhout* het niet eens is met het niet meer verder stimuleren van de eigendomsverwerving. Maar dit zou net het omgekeerde effect sorteren: het zou de huurprijzen doen stijgen. Dat is ook niet goed voor al wie zich moet beredderen op de private huurmarkt. De huurpremie uitbreiden naar het laagste segment roept ook vragen op. Wat bedoelt *An Moerenhout* met dat 'laagste segment'? Minister *Homans* is bereid alle cijfers en berekeningen te geven, maar ze herhaalt dat het op jaarbasis 202 miljoen euro zou kosten om aan iedereen die nu op een wachtlijst staat, een huurpremie uit te betalen.

Björn Anseeuw merkt aansluitend op dat *An Moerenhout* altijd heeft gepleit voor het uitbreiden van de huurpremie voor iedereen op de wachtlijst voor een sociale huurwoning, terwijl dat nu pas kan na vier jaar op de wachtlijst. De meerkost van zo'n uitbreiding bedraagt inderdaad een stuk meer dan 300 miljoen euro. *An Moerenhout* wil nu focussen op het laagste segment van die groep wachtenden, en dat is een nieuw gegeven voor Björn Anseeuw. In dat geval zal die meerkost inderdaad wat lager liggen. Principieel is Björn Anseeuw het daar echter niet meer eens: wie werk wil maken van inkomenszekerheid voor de verhuurder, moet de inkomens van die verhuurders versterken en dat gebeurt niet in de eerste plaats met een huurpremie.

2.3. Huursubsidies

Katrien Partyka stelt vast dat het budget van de huursubsidies onvoldoende is gestegen in vergelijking met de omliggende landen. Het budget in Vlaanderen werd vastgelegd in het regeerakkoord en wordt door mevrouw Partyka niet in vraag gesteld. Het is echter minimaal en voldoet nauwelijks aan de grote noden aan de onderkant van de huurmarkt. Onderzoek heeft uitgewezen wat die noden zijn. Er moet een debat komen over wat er nodig en mogelijk is op het vlak van regelgeving over de huursubsidies. Er moet toekomstgericht worden nagedacht over een betere regelgeving om de problemen op te vangen. Het is immers duidelijk dat huursubsidies en -premies een marktverstoring en prijsopdrijvend effect kunnen hebben. Er is echter evengoed aangetoond dat goede flankerende

maatregelen het beleid kunnen bijsturen. Katrien Partyka pleit voor openheid om daarover in het parlement van gedachten te wisselen.

Minister *Liesbeth Homans* meent dat huurpremies of huursubsidies gedragsturend moeten zijn. De premies optrekken zou een marktversturend effect kunnen hebben. Dat wordt dan wellicht door de verhuurder doorgerekend in de huurprijs. De minister twijfelt er dus aan of dat een goede zaak is. Aangezien CD&V en ook Open Vld hier geregeld op aandringen wil de minister die vraag wel voorleggen aan de regering. Ze zal het antwoord van de andere ministers aan de commissie meedelen.

2.4. Huisvesten van erkende vluchtelingen

Michèle Hostekint wijst op de eerder aangehaalde 10 miljoen euro extra voor huurondersteuning. Uit de cijfers in de beleidsbrief kan worden afgeleid dat het gaat over ongeveer 1400 extra SVK-woningen. VVSG heeft echter aangegeven dat er, gelet ook op de vluchtelingencrisis, op jaarbasis meer dan 2700 bijkomende SVK-woningen nodig zijn. Met de 10 miljoen euro kan maar de helft van de nood voor één jaar worden gelenigd. Is de minister het eens met die stelling of kloppen de cijfers van de VVSG niet? De VVSG berekende ook dat er 7,8 miljoen euro extra nodig zal zijn voor woonbegeleiding.

Mercedes Van Volcem sluit zich hierbij aan. Voor de opvang van vluchtelingen werd globaal 120 miljoen euro voorzien. Bevat dit bedrag ook een deelbudget voor Wonen? Als die grote aantallen vluchtelingen zich in Vlaanderen vestigen is een woonplan noodzakelijk. De minister zal de schaarse middelen voor wonen erg creatief moeten aanwenden of stevig uitbreiden.

Ondanks de ideologische verschillen vindt *An Moerenhout* het knap dat de minister 10 miljoen euro extra voor het woonbeleid heeft kunnen binnenhalen. De grote instroom van vluchtelingen stelt echter bijkomende problemen. Een woonplan – liefst met bijhorende middelen – is absoluut noodzakelijk. Voor de huisvesting van erkende vluchtelingen werd 20 miljoen euro geormerkt in de provisie voor de lokale besturen die daar het meest mee te maken hebben. Over welke besturen gaat het en welke criteria worden gehanteerd? Gaat het enkel over de steden? Naast die 20 miljoen euro zou nog eens 5 miljoen euro geormerkt zijn voor huisvesting. In andere beleidsdomeinen zou nog eens 11 en 18 miljoen euro zijn geormerkt voor NT2 en integratie. Werd de volledige 80 miljoen euro provisie dan op een of andere manier geormerkt zonder dat die bedragen in begrotingen of bijgevoegde documenten terug zijn te vinden? Ze vraagt uitdrukkelijk aan de minister om de nodige informatie en documenten beschikbaar te maken voor het parlement. De werkwijze druist in tegen de definitie van een provisie, namelijk een buffer van geld dat kan worden aangeboord wanneer er een beargumenteerde vraag is van een van de vakministers om dat geld te gebruiken. Het is op zich al vreemd dat in de begroting een provisie werd aangelegd voor de opvang van vluchtelingen, maar het wordt nog vreemder wanneer blijkt dat al die middelen geormerkt zijn. Dat is een slechte manier van werken.

Björn Anseeuw vindt de opmerking van An Moerenhout merkwaardig. Er wordt geld in een pot gestopt met een bepaald doel. Dat is eigen aan het oormerken van een aantal middelen. Die middelen kunnen worden aangesproken als de nood daar is. Als dat niet was gebeurd, was An Moerenhout wellicht de eerste om dat op te merken. En dat zou dan inderdaad niet getuigen van goed bestuur.

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat de provisie van 20 miljoen euro voor de lokale besturen uiteraard niet enkel bestemd is voor de steden. Het is wel logisch dat je de lokale besturen ondersteunt die de grootste instroom van erkende

vluchtelingen hebben. Dat kunnen steden, maar ook gemeenten zijn. Het zou zeer onverstandig zijn om die 20 miljoen euro toe te voegen aan het Gemeentefonds en op basis van de criteria van dat fonds elke gemeente een klein deel van dat geld te geven, ook al krijgen ze nooit een erkende vluchteling over de vloer. Het is ook niet zo vreemd dat een deel van de middelen in de budgetten voor 2016 zijn opgenomen, en een ander deel in een provisie. De asielprocedure wordt almaar langer door de toevloed aan vluchtelingen, en er is geen zicht op het aantal mensen dat zich in Vlaanderen zal vestigen. Als dat geld op een bepaald begrotingsartikel zou staan, is het heel moeilijk om dat door te schuiven naar een ander begrotingsartikel. Met een provisie en zelfs met middelen die geormerkt zijn, is dat veel gemakkelijker. Binnen de regering is er afgesproken dat als een minister bepaalde noden kan aantonen, hij of zij die middelen uit die provisie kan aanspreken.

De minister verwijst nog naar de opmerking van Michèle Hostekint over het belang van woonbegeleiding bij het huisvesten van erkende vluchtelingen. VVSG berekende dat hiervoor 7,8 miljoen euro extra nodig zal zijn. Minister Liesbeth Homans wijst voor de opvolging ervan naar bevoegd minister Vandeurzen, die zijn verantwoordelijkheid zeker zal opnemen.

2.5. Ondersteuning van de huurmarkt door lokale besturen

An Moerenhout stelt vast dat de minister meer verantwoordelijkheden bij de lokale besturen legt. Zij voorziet in 20 miljoen euro voor de steden en gemeenten om het onderste segment van de huurmarkt te versterken. An Moerenhout vindt dat bedrag in de begroting nergens terug. Is dat een persoonlijke afname op de provisie van het totaalbedrag van 80 miljoen euro, of gaat het om een voorafname die al werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering?

Minister Liesbeth Homans verduidelijkt dat het bedrag van 20 miljoen euro in het kader van de asiel- en vluchtelingencrisis is bestemd voor de lokale besturen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur lanceert een oproep aan de lokale besturen die met een grote instroom zullen te maken hebben. De middelen zijn op de provisie gezet, maar zijn tevens geormerkt en toegewezen aan specifieke beleidsdomeinen. Daarnaast zit er in de provisie 5 miljoen euro voor Wonen. Het kabinet onderzoekt hoe dat geld gericht kan worden ingezet.

Woonbegeleiding zit bij Welzijn. Het budget daarvoor bedraagt 5 miljoen euro. Ook die middelen zijn geormerkt. Geen enkele andere minister kan die middelen gebruiken. Dat is zo afgesproken binnen de Vlaamse Regering. Bij de begrotingscontrole wordt dit gemonitord.

2.6. Verzekering Gewaarborgd Wonen

De minister brengt de Verzekering Gewaarborgd Wonen terug op het normale niveau van ongeveer 10 miljoen euro. Dat zal volgens Michèle Hostekint niet volstaan, gelet op het feit dat er vorig jaar meer woningen zijn verkocht dan ooit tevoren. Er zullen dus meer mensen een Verzekering Gewaarborgd Wonen afsluiten, zeker omdat het systeem ook zal worden uitgebreid naar zelfstandigen, niet alleen in geval van ziekte maar ook bij onvrijwillige stopzetting. Zullen de middelen dan wel volstaan?

Minister Liesbeth Homans heeft geen zicht op het aantal rechthebbenden dat geen verzekering Gewaarborgd Wonen afsluit. Zij suggereert die vraag voor te leggen aan de federale minister van Consumentenzaken. De vraag of het budget voor de Verzekering Gewaarborgd Wonen volstaat, wordt telkens opnieuw bekeken. Indien nodig wordt het aangepast bij de begrotingscontrole.

2.7. Toekennen van sociale leningen

Mercedes Van Volcem merkt op dat de minister voor machtigingen voor sociale leningen in een extra volume van 200 miljoen euro voorziet. Dat is een goede zaak. Daarnaast ijvert de minister om het systeem te hervormen. Zo zou niet meer het totale bedrag geleend moeten worden via een sociale lening, maar bijvoorbeeld slechts 20 procent via een sociale lening en 80 procent via een gewone lening. Kan het extra leningsvolume ook worden ingezet voor het betalen van de registratierechten? Die moeten immers integraal worden betaald bij de aankoop. Bij de eigendomsverwerving vormt dit een zeer belangrijke barrière door de hoge registratierechten. Alleenstaanden moeten de registratierechten in één keer betalen. Een koppel heeft in ieder geval al meer volume om af te betalen en kan tweemaal de woonbonus krijgen. Het aanpassen van de registratierechten zou vooral een kans bieden voor alleenstaanden. Als de sociale leningen ook ingezet zouden kunnen worden voor het betalen van de registratierechten, wordt de begroting niet extra belast en wordt eigendomsverwerving verder gestimuleerd.

De suggestie van *Mercedes Van Volcem* om de betaling van registratierechten te spreiden in de tijd, zal de *minister* overmaken aan bevoegd minister *Turtelboom*.

2.8. Renovatiepremie

An Moerenhout merkt op dat de minister voor de renovatiepremie een bedrag van 45 miljoen euro in de begroting heeft opgenomen. Dat is een halvering van het budget wat op zich normaal is, aangezien er volgend jaar twee aanvraagmomenten zijn in plaats van één. De hoogte van het budget werd vermoedelijk bepaald vóór de minister besliste om overgangsmaatregelen te nemen voor de renovatiefacturen van vóór 1 december 2014. Op zich is dat een goede beslissing, maar het betekent wel dat dit stukje van de begroting enigszins gedateerd is. Waar haalt de minister dan het geld voor de overgangsmaatregelen? Komt dat uit de begroting Wonen, en van welke post? Of kreeg de minister extra middelen voor de renovatiepremie?

Mercedes Van Volcem vindt het een goede zaak dat de renovatiepremie behouden blijft en dat die kan worden gespreid over tweemaal 5000 euro. Toch moet erover worden gewaakt dat er niemand uit de boot valt.

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat in de overgangsmaatregel voor de renovatiepremie iets meer dan 4 miljoen euro zit. Bij de budgetcontrole wordt dit bedrag geëvalueerd. Is er meer nodig, dan wordt er bijgesteld. Bij de vorige budgetcontrole werd 54 miljoen euro bijgesteld wegens de toevloed aan aanvragen. Dat bedrag kwam uit de algemene middelen.

De minister herinnert eraan dat de aanpassing van de renovatiepremie in 2009 – bij de aanvang van de legislatuur – met alle meerderheidspartijen werd beslist. De overgangsmaatregelen zijn juridisch sluitend. Iedereen krijgt de tijd om oude facturen binnen te brengen. De minister is nu wel ingegaan op een aantal terechte bekommernissen en heeft twee keer een overgangsmaatregel ingevoerd, in tegenstelling tot de regering van 2009. Toch is er nog de kritiek dat het niet genoeg is.

Michèle Hostekint is tevreden dat de minister haar suggestie en die van *An Moerenhout* en ook de dwingende aansporing vanuit de Vlaamse Woonraad en de Raad van State heeft gevolgd, en in extremis toch heeft beslist tot overgangsmaatregelen inzake de renovatiepremie. Maar de begroting was reeds opgemaakt vóór de minister in extremis de overgangsmaatregelen heeft genomen. In de begroting staat dat de middelen voor de renovatiepremie fors dalen. De minister

stelde dat de meerkost voor de overgangsmaatregelen 4 miljoen euro zal bedragen, maar dat bedrag heeft het parlementslid echter niet teruggevonden in de begroting. Waar zal de minister die middelen halen? De kritiek op de renovatiepremie kan echter ook inhoudelijk worden gevoerd. Heel wat mensen zullen er slechter van worden. Wie een beperkt inkomen heeft zal een beperkte renovatie doen, en zal een kleinere renovatiepremie ontvangen dan vandaag.

Minister *Liesbeth Homans* dringt aan op intellectuele eerlijkheid. In 2015 zat Vlaanderen met een eenmalige extra uitgave van 54 miljoen euro. Er was een opstoot van dossiers. Eenzelfde bedrag zal in 2016 niet nodig zijn, en daarom ligt het lager. De minister is het er niet mee eens dat de zwakkere mensen nu net minder kans gaan hebben op het volledige bedrag van de renovatiepremie. Het systeem van de opsplitsing van de aanvraag binnen tien jaar is immers beter voor de zwakkeren. Ze moeten niet ineens 10.000 euro aan renovaties uitgeven, maar kunnen nu gespreid in de tijd twee keer 5000 euro investeren, die men vervolgens ook nog kan splitsen. Bovendien bedroeg het gemiddelde uitbetaalde bedrag in de vorige periode 5600 euro. Niet elke aanvrager kreeg per definitie 10.000 euro. De minister maakt zich sterk dat, op het einde van de renovatie, meer mensen een hogere subsidie zullen ontvangen.

2.9. Rollend Grondfonds

Björn Anseeuw informeert hoe de 24 miljoen euro van het Rollend Grondfonds zal worden aangewend.

De *minister* deelt mee dat de uitgaven van het Rollend Grondfonds ESR-matig aanrekenbaar zijn sinds de consolidatie van de VMSW. Voor 2016 opteerde de minister om de rechtstreekse grondaankopen om te zetten in FS3-leningen die verstrekt worden aan de SHM's die via het Rollend Grondfonds aankopen doen. De meeste projecten die werden aangekocht, liggen in het Vlabinvest-gebied, wat niet onlogisch is.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Een amendement nr. 36 (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 15/6) van Michèle Hostekint, Els Robeyns en Joris Vandenbroucke strekt ertoe om de middelen voor begrotingsartikel NEO-1NEC2AK-WT betreffende het bewaken en verbeteren van de woonkwaliteit, de veiligheid en de gezondheid van de woningen te verhogen.

Bart Van Malderen verduidelijkt dat het budget dat voor de renovatiepremie in de begroting werd opgenomen, niet meer actueel is. De Vlaamse Regering besliste op 30 oktober 2015 immers om voor de renovatiepremie alsnog in overgangsmaatregelen te voorzien. Op dat ogenblik was de begroting reeds lang opgemaakt. Het bedrag voorzien voor de renovatiepremie moet dus worden aangepast, rekening houdend met de voorziene overgangsmaatregel tot 1 februari 2016, en met de inhaaloperatie voor de aanvragen die gedurende een hele periode werden geblokkeerd. Het budget moet hierdoor met 4 miljoen euro worden opgetrokken voor de financiering van de overgangsmaatregelen.

Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen tegen 10.

De aan de commissie toegewezen artikelen betreffende het beleidsdomein Wonen worden aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

II. Beleidsdomein Gelijke Kansen

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat op de begroting van het beleidsdomein Gelijke Kansen niet werd bespaard.

Er werden enkel een aantal technische aanpassingen aangebracht. De beleidsdomeinen Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en Bestuurszaken werden op 1 april 2015 gefuseerd in het nieuwe beleidsdomein 'Kanselarij en Bestuur'. Vanaf het begrotingsjaar 2016 is deze fusie ook vertaald in de begroting, waarbij de namen van de begrotingsartikels werden aangepast.

De begrotingsartikels van Kanselarij en Bestuur zijn herkenbaar aan de beginletter P. Het Gelijkekansenbeleid is opgenomen onder de entiteiten 'PJ0' het Agentschap Binnenlands Bestuur. Het horizontale Gelijkekansenbeleid 'PA0' is opgenomen onder het departement Kanselarij en Bestuur.

Cijfermatig werd 15.000 euro getransfereerd naar Kanselarij en Bestuur, voor het horizontale Gelijkekansenbeleid.

2. Algemene bespreking

2.1. Toegankelijkheid

Bart Van Malderen verwijst naar zijn schriftelijke vraag nr. 562 van 13 maart 2015 over de toegankelijkheid van Vlaamse overheidsgebouwen. Hij is tevreden dat de minister de voorbeeldfunctie van de overheid aanhaalt, maar er wacht nog enorm veel werk. In het gebouw van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap in Hasselt is bijvoorbeeld slecht één parkeerplaats voorzien voor personen met een handicap. Daar houdt de toegankelijkheid eigenaardig genoeg op. De minister stelde een inventaris van de noden in het vooruitzicht, samen met een remediëeringsfonds. Werd dat fonds reeds opgericht en over welke subsidie kan het beschikken?

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat minister Vandeurzen binnenkort in elk geval initiatieven agendeert in verband met de toegankelijkheid van VAPH-Brussel. Het is echter het Facilitair Bedrijf dat het beleid uitvoert en dat overigens goed samenwerkt met minister Vandeurzen. Dit Facilitair Bedrijf ressorteert onder Bestuurszaken en beschikt over een goede kennis over de toegankelijkheid van overheidsgebouwen en van de ingrepen die er moeten gebeuren. Het Facilitair Bedrijf beschikt ook over middelen om die toegankelijkheid te realiseren in de eigen Vlaamse gebouwen. Er bestaat echter geen 'remediëeringsfonds' als een apart fonds waar de heer Van Malderen naar verwijst. Bij nieuwe projecten zoals de renovatie van het Consciencegebouw, zal er door het Facilitair Bedrijf steeds rekening worden gehouden met specifieke eisen inzake toegankelijkheid.

Bart Van Malderen wijst erop dat de problematiek zich niet beperkt tot het aangehaalde voorbeeld. In haar antwoord op de schriftelijke vraag erkende de minister dat men nog een gigantische inhaalbeweging voor de boeg heeft. Het is daarbij maar normaal dat de toegankelijkheid een inherente factor is bij nieuwe projecten en renovaties. Aanvullend wijst *Bart Van Malderen* op het dubbele aspect van toegankelijkheid, voor het publiek en voor de werknemers. Frontoffice is die toegankelijkheid eenvoudig te organiseren, maar daarachter is het vaak moeilijker, zeker in gedecentraliseerde administraties. Hij verwacht op zijn minst

duidelijke doelstellingen en een timing voor de aanpassing van front- en backoffices. In de begroting Gelijke Kansen zijn hiervoor geen middelen terug te vinden. Hopelijk bestaat er toch een apart actieplan waarin de nodige middelen zijn ingeschreven.

Minister *Liesbeth Homans* deelt zeker de ambitie om alle overheidsgebouwen integraal toegankelijk te maken. Binnen de begroting van Gelijke Kansen is echter geen concreet budget aan te wijzen, aangezien dat binnen de begroting van Bestuurszaken en het Facilitair Bedrijf valt. Het Facilitair Bedrijf beschikt over een variabel krediet op de begroting, maar specifieke cijfers voor toegankelijkheid zijn er niet. Deze zitten vervat in de overeenstemmende begrotingsartikelen van het Facilitair Bedrijf. De EVA Toegankelijkheid verstrekt voor elke aankoop of renovatie van de Vlaamse Regering in elk geval een advies.

2.2. Roze Huizen

Elke Van den Brandt herinnert de minister aan haar belofte om de Roze Huizen te financieren. Het zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen van de regio's en werken vaak samen met çavaria. De provincies moeten hun persoonsgebonden werking op termijn overdragen, ook al zijn de fysieke huizen grondgebonden materie. De Roze Huizen maken zich dan ook zorgen over de continuïteit van hun werking. Is de subsidiëring van de Roze Huizen beperkt tot de overgangsmatregelen of is de werking structureel gefinancierd en dus gegarandeerd?

Minister *Liesbeth Homans* draagt de Roze Huizen een warm hart toe en wenst op hun werking niet te beknibbelen. Momenteel vallen de Roze Huizen echter nog onder de bevoegdheid van de provincies. De bevoegdheidsoverdracht gebeurt pas op 1 januari 2017. Bij de hervorming van de provincies werd geen enkele besparingsdoelstelling opgelegd. Als de provincies ervan uitgaan dat de ondersteuning van de Roze Huizen zal worden overgeheveld naar de gemeente waar ze gevestigd zijn, of naar de Vlaamse overheid, dan moeten de middelen die ze daaraan steeds hebben besteed, logisch gezien ook mee worden overgedragen. Minister Homans merkt echter dat sommige provincies systematisch besparen op zaken van persoonsgebonden bevoegdheden die zullen worden overgeheveld. De minister raadt *Elke Van den Brandt* aan om bij de betrokken provincie te protesteren tegen deze werkwijze. De minister zal dit aspect eveneens bij de provincies laten aankaarten via de provincieraadsleden van haar eigen partij.

Elke Van den Brandt dringt aan op een actiever overleg met de provincies. De werking van de Roze Huizen wordt immers bedreigd.

Minister *Liesbeth Homans* verzekert dat er reeds ontelbare gesprekken werden gevoerd met de provincies. Het is echter niet alleen in het Gelijkekansenbeleid dat melding wordt gemaakt van besparingen op bevoegdheden waarvan de provincies weten dat ze die niet behouden. Concreet gaat het over de bevoegdheden die niet zijn opgenomen in de artikelen 4 en 5 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. Het provinciale niveau ontloopt daarmee zijn verantwoordelijkheden. Vaak worden ook middelen van persoonsgebonden aangelegenheden doorgeschoven naar bijvoorbeeld algemene communicatiemiddelen. De Vlaamse Regering zal niet nalaten de Vlaming en de publieke opinie te wijzen op de verantwoordelijkheid van de provincies ter zake.

2.3. Meldpunten Discriminatie

Elke Van den Brandt informeert of er in middelen wordt voorzien voor de uitbreiding van meldpunten rond discriminatie? Groen acht dat in een aantal steden absoluut noodzakelijk. In Vilvoorde is er alvast nog geen. Ze vreest dat er

te weinig fysieke plekken zijn waar een melding kan gebeuren. Daardoor kunnen signalen te laat opgepikt worden of verloren gaan. Dat zijn factoren die de minister aanbelangen vanuit haar bevoegdheden en waar ze haar schouders onder moet zetten.

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat de lokale meldpunten Discriminatie in Vlaanderen reeds vorige regeerperiode werden ingebed binnen het interfederaal Gelijkekansencentrum. Dat centrum valt niet onder de bevoegdheid van minister Homans. De evaluatie van het interfederaal Gelijkekansencentrum, inclusief de werking en spreiding van de meldpunten, valt onder de bevoegdheid van het parlement.

2.4. Huisvesting van GRIP en RoSa

Elke Van den Brandt verwijst naar organisaties als GRIP en RoSa die gehuisvest zijn in huizen waarvan de Vlaamse Gemeenschap eigenaar is. Er zijn echter heel wat onderhoudskosten die hun werking en begroting belasten. Men zou hierover de minister hebben aangeschreven. Is er een oplossing voorhanden?

De concrete cijfers over de huisvestingskosten van onder meer GRIP en RoSa kent de *minister* niet. Voor zover ze kan natrekken heeft zij hierover ook geen gegevens ontvangen. Beide organisaties gaan wel verhuizen en deelden mee dat integraal binnen het eigen budget te kunnen opvangen. Er werd geen vraag om tussenkomst gesteld.

Elke Van den Brandt begrijpt dat de minister niet over alle cijfergegevens kan beschikken. Ze zal over de huisvesting van beide organisaties een schriftelijke vraag indienen. De beide organisaties verhuizen inderdaad, maar de kans bestaat dat ze aangaande onroerende voorheffingen met terugwerkende kracht facturen krijgen tot 16.000 euro. Dat weegt uiteraard op hun werking.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Voor het beleidsdomein Gelijke Kansen worden geen specifieke opmerkingen gemaakt bij de artikelsgewijze bespreking.

De aan de commissie toegewezen artikelen betreffende het beleidsdomein Gelijke Kansen worden aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

III. Beleidsdomein Armoedebestrijding

1. Toelichting door **Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding**

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat in het beleidsdomein Armoede geen besparingen werden doorgevoerd. Dat was ook vorig jaar niet het geval. Er werd wel een bedrag van 4,109 miljoen euro overgeheveld van de sectorale subsidies kinderarmoedebestrijding naar het Gemeentefonds. Het betreft geen besparing, maar een overdracht van middelen naar de lokale besturen. Dat bedrag kan exact teruggevonden worden in de begroting Binnenlands Bestuur.

De middelen voor de Brusselse randgemeenten en de VGC, 301.000 euro, blijven beschikbaar op hetzelfde begrotingsartikel.

2. Algemene bespreking

2.1. Vlaams steunpunt beleidsrelevant onderzoek

Cindy Franssen stelt vast dat 183.000 euro wordt ingeschreven voor wetenschappelijk onderzoek ter voorbereiding van de ondersteuning van het horizontaal armoedebeleid. Slaat dat geld op de bijdrage aan het Vlaams steunpunt beleidsrelevant onderzoek inzake armoede, sociale uitsluiting en ongelijkheid?

Minister *Liesbeth Homans* legt uit dat de 183.000 euro van het voormalige steunpunt wel degelijk behouden blijft, al hebben andere ministers hun ondersteuning van het steunpunt niet langer doorgetrokken. De 183.000 euro werd toegevoegd aan het algemeen onderzoeks- en werkingsbudget, dat daardoor op 483.000 euro komt. De middelen zijn dus niet verdwenen.

2.2. Overdracht van kinderarmoedebestrijding naar de lokale besturen

Bart Van Malderen vraagt zich af of de minister met voorliggende begroting de hefboomen in handen heeft om de ambities voor armoedebestrijding waar te maken. Hij kan in elk geval geen bijkomende hefboomen vinden, maar wil dat taboeloos benaderen, want men kan deze opmerking legislatuuroverschrijdend maken. Voor kinderarmoede werd 4,109 miljoen euro overgeheveld naar het Gemeentefonds. Die middelen kunnen dus enkel nog groeien indien het Gemeentefonds in zijn totaliteit stijgt.

Het is echter een open vraag hoeveel aandacht de lokale besturen zullen besteden aan kinderarmoede. Door de middelen in het Gemeentefonds in te brengen, bevriest men in elk geval de situatie zoals ze was op het ogenblik dat de middelen voor kinderarmoedebestrijding voor het eerst aan het Gemeentefonds werden toegekend. De minister beoogt een meer efficiënte inzet van de middelen, maar hoe moet men dat op het terrein meten? Is een monitoring via de sectorale plannen voldoende? Moet inzake de bestrijding van kinderarmoede niet een tandje worden bijgestoken?

De minister had volgens Bart Van Malderen ook aangekondigd om de steden en gemeenten te zullen aanschrijven om er de aandacht op te vestigen dat de middelen die voordien vanuit kinderarmoede werden geleverd, voortaan via het Gemeentefonds ter beschikking worden gesteld. Bart Van Malderen gaat er graag van uit dat de impliciete boodschap dan luidt dat de middelen dan ook voor kinderarmoede moeten worden aangewend. Van de diverse lokale besturen verneemt hij dat een dergelijke brief (nog) niet werd verstuurd. Een aantal steden en gemeenten hadden uitdrukkelijk gevraagd om betrokken te worden bij een evaluatie. Ook die uitnodiging mochten de lokale besturen (nog) niet ontvangen. Hoe zit het met de monitoring van de middelen die in het Gemeentefonds werden ondergebracht? Kunnen de raadsleden in de diverse steden en gemeenten in de moeilijke financiële context zich ervan vergewissen dat de middelen voor de bestrijding van kinderarmoede ook voor dat doel worden ingeschreven?

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat vanaf het begrotingsjaar 2016 zeven sectorale subsidies werden ingekanteld in het Gemeentefonds. Voor kinderarmoede werd 4,109 miljoen euro ingekanteld. Het gevolg van de integratie van die sectorale middelen in het Gemeentefonds is dat die middelen vanaf 2016 niet langer geormerkt zijn. De voorwaarden voor het verkrijgen van die middelen en de daaraan gekoppelde rapporteringsplicht verdwijnen. Elk lokaal bestuur heeft echter in het verleden moeten rapporteren over de besteding van die middelen en zou dus bijgevolg op de hoogte moeten zijn van de hoogte van het bedrag.

Daarnaast werd via de cel binnenlands bestuur in het kader van de BBC het exacte bedrag doorgespeeld voor wat betreft de middelen die ingekanteld worden. Dat geldt dus ook voor de middelen in verband met kinderarmoedebestrijding. De lokale besturen kennen derhalve het aandeel daarvoor in het Gemeentefonds.

De minister is tevreden dat ook Bart Van Malderen gewonnen is voor het efficiënt inzetten van overheidsmiddelen. Hoe de lokale besturen met hun nieuwe verantwoordelijkheid zullen omspringen valt moeilijk te voorspellen. Het lijkt de minister niet verstandig om daar nu reeds op vooruit te lopen. Ze wacht graag de eerste resultaten af.

Cindy Franssen stelt aanvullend dat de VGC in Brussel wel degelijk een kinderarmoedebestrijdingsplan heeft uitgewerkt. Binnenkort zal er ook een armoedetoets beschikbaar zijn.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Voor het beleidsdomein Armoedebestrijding worden geen specifieke opmerkingen gemaakt bij de artikelsgewijze bespreking.

De aan de commissie toegewezen artikelen betreffende het beleidsdomein Armoedebestrijding worden aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

IV. Indicatieve stemming over het aan de commissie toegewezen gedeelte van de uitgavenbegroting 2016

Het aan de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen toegewezen gedeelte van de uitgavenbegroting 2016 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Lorin PARYS,
voorzitter

Björn ANSEEUW
Michèle HOSTEKINT
Tine VAN DER VLOET
Sabine DE BETHUNE
Cindy FRANSSEN
Bart VAN MALDEREN
Freya SAEYS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AWV	agentschap Wonen-Vlaanderen
BBC	beleids- en beheercyclus
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
FS3	Financieringssysteem voor woonactoren
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
NT2	Nederlands als tweede taal
RoSa	Rol en Samenleving
SHM	sociale huisvestingsmaatschappij
SVK	sociaal verhuurkantoor
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
Vlabinvest	Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWF	Vlaams Woningfonds